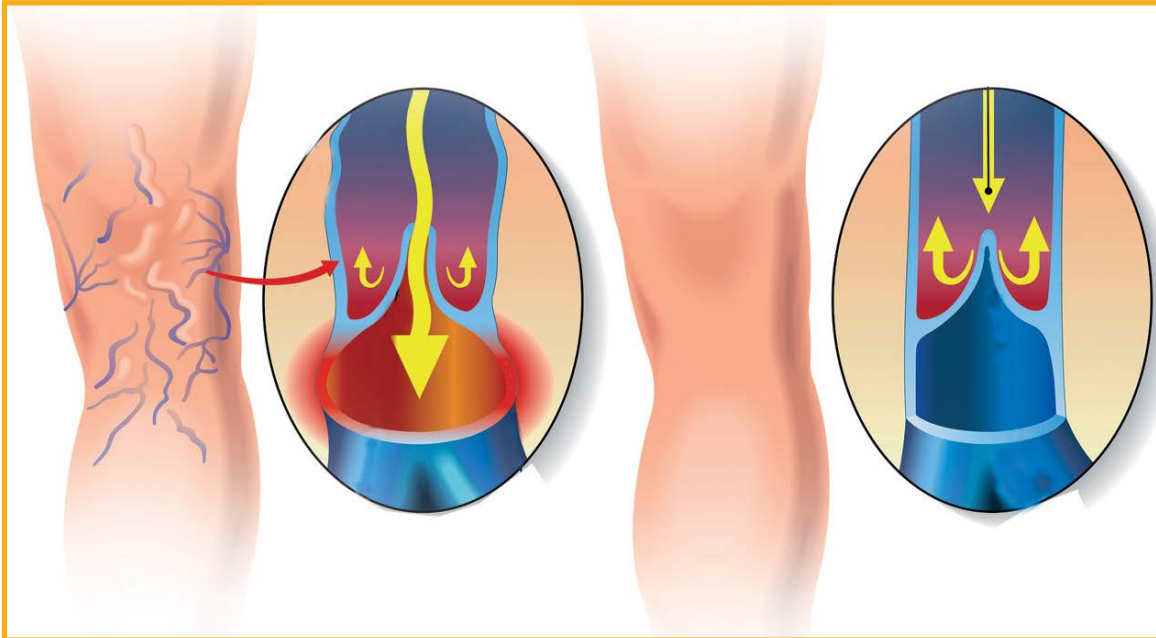

وقتی پا لانه خراب می شود!

کاملیا تجربی

گاهی مشکلاتی در بدن ایجاد می شوند که به ظاهر کوچک هستند ولی دردسرهایی زیادی را به همراه دارند. یکی از همین مشکلات به ظاهر ساده و کوچک، واریس محسوب می شود که در صورت عدم درمان، فرد را به لحاظ روحی و روانی آزار خواهد داد و کیفیت زندگی را کم می کند و در صورت پیشرفت آن، کار به جراحی خواهد کشید. اما این که واریس به چه علتی ایجاد می شود و برای درمانش چه کاری می توان انجام داد، سوال هایی است که **دکتر فرامرز کریمیان**، متخصص جراحی عمومی و عضو کالج جراحان آمریکا، به آنها پاسخ می دهد.

واریس و بارداری

واریس می تواند به انواع مختلفی دسته بندی شود که می توان به واریس مویرگی و واریس واقعی اشاره کرد. واریس واقعی خود به انواع خفیف و شدید تقسیم بندی می شود. واریس های مویرگی، واریس هایی هستند که ظاهر آنها مانند یک عنکبوت است یعنی یک نقطه در وسط آنها و چند شاخه ریز در اطرافش قرار دارد. علت ایجاد این نوع واریس ها نارسایی دریچه لانه کبوتری نیست. عوامل هورمونی به ویژه در زمان بارداری یا نارسایی کبد، در ایجاد این نوع واریس نقش دارند. واریس مویرگی در ناحیه پا و در خانم ها شایع تر است.

چرا دچار واریس می شویم؟

واریس در واقع اتساع یا افزایش غیر عادی اندازه سیاهرگ سطحی زیر پوست است و معمولاً در پا ایجاد می شود. بروز واریس در زیر زانو شایع تر است. وقتی دریچه لانه کبوتری (دریچه هایی که در سیاهرگ ها قرار دارند و فقط به سمت بالا باز می شوند تا مانع بازگشت خون به سمت پایین شوند)، دچار مشکل شود و نتواند عملکرد خوبی داشته باشد، خون به سمت پایین بازگشته و به ایجاد واریس منجر خواهد شد. عوامل زیادی می توانند در ابتلا به واریس نقش داشته باشند ولی مهم ترین عامل در ایجاد این مساله، زمینه ژنتیک و ساختار دریچه لانه کبوتری است که در برخی از افراد، عملکرد خوبی ندارد. افرادی که شرایط زمینه ای ابتلا به واریس را دارند، بیش از افراد مستعد ابتلا به آن هستند و سبک زندگی شان می تواند ابتلا به واریس را تسریع و تشدید کند. برای مثال، افرادی زیادی ممکن است که برای ساعات طولانی سر پا ایستند و ولی همه افراد، دچار واریس نمی شوند و آن دسته از افرادی که شرایط زمینه ای دارند، دچار این مشکل می شوند. افرادی که در خانواده شان سابقه ابتلا به واریس وجود دارد، مستعد ابتلا به واریس هستند. سن شایع ابتلا به واریس حدود ۳۰ تا ۴۰ سالگی است.

آیا واریس اندازه های مختلفی دارد؟

واریس های واقعی که به دلیل اختلال در عملکرد دریچه لانه کبوتری در سیاهرگ ها ایجاد می شوند، به دو صورت خفیف و شدید هستند. اگر قطر رگ در صورت ابتلا به واریس بین یک تا سه میلی متر شود، واریس خفیف و در صورتی که قطر رگ بالای سه میلی متر باشد، واریس شدید محسوب می شود. گاهی در صورت عدم درمان، قطر رگ به دو سانتی متر نیز خواهد رسید. وقتی یکی از دریچه های لانه کبوتری خراب شود و عملکرد طبیعی خود را از دست بدهد، بقیه دریچه های لانه کبوتری، یکی پس از دیگری خراب و دچار اختلال در عملکرد خواهند شد.

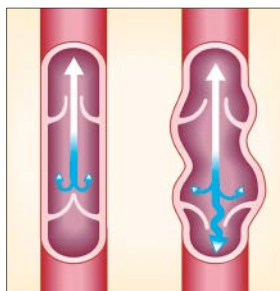
منتظر چه علائمی باشیم؟

واریس های مویرگی علامتی ندارند ولی واریس های واقعی، علاوه بر ظاهر آزار دهنده، علائمی نیز دارند. برای مثال، افراد در طول روز و یا نزدیک شدن به غروب، در پای خود احساس سنگینی می کنند به گونه ای که بیمار اظهار می کند انگار به پایش وزنه آویزان شده است. پای این دسته از افراد گاهی ورم می کند و جای کش جوراب روی پایشان می ماند. گاهی واریس در موارد پیشرفته می تواند به تیره شدن رنگ پوست ناحیه مچ پا، بروز دانه های ریز و حتی زخم نیز منجر شود.

جوراب های مفید

امروزه گرچه انواع جوراب های مخصوص در بازار موجود است و در جلوگیری از پیشرفت واریس مفید هستند، ولی نقشی در درمان آن ندارند. این جوراب ها به راحتی در داروخانه ها قابل خریداری هستند و فشاری در حدود هشت تا ده میلی متر جیوه را به پا وارد می کنند. استفاده از این جوراب ها حتی برای افرادی که مسافت های طولانی انجام می دهند توصیه می شود و می تواند مانع لخته شدن خون در رگ های پا شود. جوراب های واریس، برای آن دسته از افرادی که ساعت های طولانی سر پا می ایستند نیز مفید هستند. بانوان می توانند به جای جوراب واریس از جوراب های زنانه نسبتاً محکم که تا زیر زانو را می پوشانند، استفاده کنند.

وقت درمان است

برای درمان واریس مویرگی، باید اختلال هورمونی را درمان کرد و اگر علت بروز واریس مویرگی نارسایی کبد باشد، کاری جز پیوند کبد نمی توان انجام داد. واریس مویرگی ناشی از تغییرات هورمونی بارداری، معمولاً در برخی از افراد پس از بارداری از بین می رود ولی اگر باقی بماند، با درمان موضعی نظیر تزریق یا لیزر از بین می رود. اما برای واریس واقعی خفیف در اغلب موارد با انجام تزریق، رگ مبتلا به واریس دچار لخته شده و بتدریج از بین خواهد رفت. اگر واریس خیلی درشت باشد، تزریق کافی نیست و باید دریچه های لانه کبوتری که خراب شده اند، شناسایی شده و با استفاده از تکنیک های مختلف، بسته شوند. علاوه بر این، رگ درشت شده را نیز باید خارج کرد چون جذب نمی شود. با درآوردن واریس های درشت، در صورت وجود واریس های ریز، همزمان تزریق برای آنها انجام می شود و بیمار دائماً مورد مراقبت قرار می گیرد. در واریس های شدید دوره درمان ممکن است تا شش ماه طول بکشد. احتمال عود در سیاهرگ های درمان شده خیلی کم است ولی این احتمال وجود دارد که واریس جدیدی در جای دیگری از پا یا در پای مقابل، بروز کند.

اگر درمان نشود

واریس ظاهر ناخوشایندی دارد و به دلیل علائمی که ایجاد می کند، کیفیت زندگی افراد را تحت تاثیر قرار می دهد. علاوه بر این، واریس های درشت ممکن است بر اثر ضربه، دچار پارگی شده و منجر به خونریزی شدید شوند. زخم هایی که به دنبال واریس های دراز مدت ایجاد می شوند، به راحتی خوب نخواهند شد و نیاز به درمان های خاص و پرهزینه دارند. بنابراین توصیه می شود که در اسرع وقت نسبت به درمان واریس اقدام شود.